

B 134
N. 1

१ वाग्दानपद्धतिः
Vagdarn Padda the

134/1

134

1

+

य० ६०

९

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ वाग्दानपद्धतिलिख्यते ॥ अंजलिं गृहित्वा वरः चतुष्कोपरि आगच्छेत् ॥ स्वस्ति नमः ।
द्रोण इत्याद्याः स्वस्ति नः पुंषा विश्ववेदाः स्वस्ति नः सार्वभौमः ॥ रिष्टे नमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ १ ॥ षष्ठदस्वामस्तः य
स्मिमातरः शुभं वाक्ता नो विदधे युयुज्यः अग्निजिह्वा मन्त्रवः सूरवत् सो विश्वे नो देवा अवसागमन्विह ॥ २ ॥ भद्रं वरेमिः मृगयाम
देवा भद्रं पश्येमा चक्षिर्मयत्रा स्थिरै रंजैस्तु पुत्रार्थं सक्तनुमिर्वसेमा हि देवहितं यदायुः ॥ ३ ॥ शतमन्युशरदो ययं हि देवाय
ज्ञानञ्चक्राजरसंतनूनां पुत्रा सो यत्र पितरो भवंति मातो मध्यारीरिषत युर्मतो ॥ ४ ॥ अदिति द्यौरदितिरंतरिक्षमदितिर्माता सपिता
सपुत्र विश्वे देवा अदिति पंचजना अदिति जतिमदितिर्जनित्वम् ॥ ५ ॥ दीर्घायुत्वाय वलाय वचसे सुप्रजा स्वाय सुवीर्याय सह
सा अद्यो जीव शरदः शतं ॥ ६ ॥ द्यौः शान्तिरंतरिक्षं शान्तिं पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोषधयः शान्तिर्वनस्पतयः शान्तिर्व

श्रीराम

१

स्म शान्तिर्विश्वे देवाः शान्तिः सर्वं शान्तिः शान्तिर्देव शान्तिः सामा शान्तिरेधिः शान्तिसु शान्तिर्भवतु ॥ ७ ॥ इति स्वस्त्य
यनमः ॥ अथ भूमिपूजारेचनाक्षतपुंगीपुलकव्यैः ॥ भूरभूमिरभिरसिदितिरसि विश्वधया विश्वस्य धात्री पृथिवीं य
त्पृथिवीन्द्रं पृथिवीं माहि चंक्षीः १ मानसो केतनये मान आयुषमानो गोषु मानो विश्वेषु शीरिषः मानो वी
रानरुद्रभूमिनो वधी हविर्धमनः सदमित्वाहवामहे ॥ २ ॥ अथात्मनं कुशोद्यग्रहसामन्ततः कलशप्रतिष्ठापूजा ॥
आजिघ्रकलशं महात्वा विशालिंदवः पुनर्नृजनिवर्तस्वसानः सहसंधुक्षोरधारापथः स्वतीः पुनर्माविशता
दधीः ॥ १ ॥ वरुणस्योतं भनमः सिवरुणस्य संभ सजनी स्थो वरुणस्य जत सदन्यस्य वरुणस्य जत सद
न्मसिवरुणस्य जत सदनमासीद ॥ २ ॥ यापुलानीर्या अपुलापुष्पा या अपुष्पिनी वृहस्पती प्रसूता स्नानो मुं

प० ६०

२

वत्स्यं हसः ॥ अहिरापगर्भः समवर्तताग्रेभूतस्य जातः पतिरेक आसीत् सदाधारपृथिवीद्यामुते मां क
स्मै देवा हविषा विधेम ॥ ४ ॥ कां डात्कां डात्परो हंति पुरुषः पुरुषस्य शीयेवानो हर्वे प्रतनु सहस्रेण शतेन च ॥ ५ ॥
धान्यमसिधिनृदि देवान्प्राणायतो दानाय त्वा व्यानाय त्वा दीर्घायु मनु प्रतिमायुषे धान्देवो वः सविता हिराप
पातिः प्रतिगृह्णत्वधिदेवा पाणिना चक्षुषे त्वामदीनां पयोसि ॥ ६ ॥ पूर्णादर्वि परायत सुपूर्णा पुनरायता विष्णव
विक्कीराणं वदस्व मोषरा शतक्रतो ॥ ७ ॥ मनोयूतिर्जुषता मा ज्यस्येति मनसा वा इदं सर्वमाप्नोत नमनसैवेता
त्सर्वमाप्नोति वृहस्पतिर्यजमिमंतन्नो त्वरिष्टं यज्ञं समिमंदधात्विति यद्वृहंतं संदधाति विश्वे देवा सदृह
मादयंता मिति सर्वं वै विश्वे देवाः सर्वे रौक्ता संदधाति स यदि का मयेत ब्रूयात्प्रतिष्ठेत्वेधं वै प्रतिष्ठानामय

रामः

२

ज्ञोपवेतेन यजंते न सर्वमेव प्रतिष्ठितं भवतु ॥ १ ॥ सुप्रतिष्ठावरदा भवतु गणेशगौरीवरराइहागठइतिष्ट ॥
गणानां त्वागणपतिथंहवामहे प्रियारां त्वाप्रियपतिथंहवामहे निधीनां त्वानिधिपतिथंहवामहे वसोम
मत्राहमजानिगर्भदमा त्वमजासिगर्भदम् ॥ इति गणेश स्थापनम् ॥ श्रीश्वते लक्ष्मीश्वयत्न्याऽहोरात्रेण ।
श्वेतारं नाशिरूपमश्विनौ व्याप्तं इक्षन्ति वा समममऽइवारा सर्वलोकं ममऽइवारा ॥ इति गौरी स्थापनम् ॥ ३ म
मेवरणस्वधीहवमघातमृडयत्वामवसुराचके इति वररा स्थापनम् ॥ आहूतेति मंत्रेण नवग्रह स्थापनम्
गौरीपद्मशचीमेधासावित्रीविजयाजयादेवसेनास्वधा स्वाहा मातरो लोकमातरः धृतिपुष्टिस्तथातुष्टिरा
त्मदेवित्वया सह ॥ इति षोडशमातृ स्थापनम् ॥ अथ अद्येहेत्यादिदेशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रस्यामु

ज्ञोपवेतेन यजंते न सर्वमेव प्रतिष्ठितं भवतु ॥१॥ सुप्रतिष्ठावरदा भवतु गणेशगोरीवरराइहाग ॥ इति ॥
गणानां त्वागणपतिथं हवामहे प्रियारां त्वाप्रियपतिथं हवामहे निधीनां त्वानिधिपतिथं हवामहे वसोम
मआहमजानिगर्भदमा त्वमजासिगर्भदम् ॥ इति गणेश स्थापनम् ॥ श्री अतेलदमी अयत्ना उहोरात्रेण ।
स्वर्त्तरं नाशिरूपमश्विनौ व्याप्तं इक्षन्तिषा सममऽइषारा सर्वलोकं मऽइषारा ॥ इति गोरी स्थापनम् ॥ इम
मेवरणस्वधी हवामघातमृडयत्वामवसुरावके इति वररा स्थापनम् ॥ आहूतेति मंत्रेण नवग्रह स्थापनम्
गौरीपद्मशचीमेधासावित्रीविजयाजयादेवसेना स्वधा स्वाहा मातरो लोकमातरः धृतिपुष्टिस्तथातुष्टिरा
त्मदेवित्वया सह ॥ इति षोडशमातृ स्थापनम् ॥ अथ अद्योहेत्यादिदेशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रस्यामु

कृतमशर्मणः अमुकवेदेकशखाध्यायिने अस्य वाग्दानकर्मणः निर्विघ्नं परिसमाप्त्यर्थं गणेशगौरीवरणा
 नवग्रहषोडशमातृतां पूजतमहं करिष्ये ॥ एषोऽर्घ्यः इदं पाद्यं इदमाचमनीयमृद्धं स्नानीयमपूजनं च धूप ॥ इति
 मंत्रेण ॥ वसवस्त्वाधूपयंतु गायत्रेणार्धं षण्णगिरस्वरुद्रास्त्वाधूपयंतु वैष्णवेनार्धं दसांगिरस्त्वादित्याधूपय
 न्तु जगतेनार्धं दसांगिरस्त्वादिस्वेतादेवां वैश्वानराधूपयन्त्वानुष्टुभेनार्धं दसांतिरस्वदिन्द्रस्त्वाधूपयंतु वरुणास्त्वाधू
 पयंतु विष्णुस्त्वाधूपयंतु ॥ ततो दीपम् ॥ अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वादा सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिस्सूर्यः स्वाहा ॥ ततो नैवेद्यं ॥
 नाभ्या आसीदंतरिक्षार्धं श्रीर्लोकैः समवर्तत यद्भ्यां भूमिर्दिशा श्रोत्रा तथा लोकांश्च कल्पयत ॥ एनराऽचमनं तं वृलं स
 मर्षयामि ॥ ततः अनया यथा संपादित सामग्राह्येनानेन पूजनेन गणेशगौरीवरणनवग्रहमातृतां सुप्रीताः वरदाः

संतु उत्तरे कर्मणि विधुमस्तु ॥ ततः वाग्दानता ॥ उल्लीघांशिरसो निसार्य आचमनं कुशोपग्रहणं कृत्वा आचर्य स्य
वरणपूर्वकपादप्रक्षालनतिलकं कृत्वा वररघो कृत्वा देवरादेशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रो हं अमुकशर्मा अमुकशा
य स्वाध्यायी अमुकगोत्राय अमुकशर्मणो ब्राह्मणाय अमुकवेदैकशाखाध्यायिने वाग्दाननिमित्तार्थे इमां कांशपा
त्रं वररादेवतां स्तुतं चंद्रदेवतां वस्त्रं दृढस्यति देवतां अन्नं प्रजापतिदेवतां इव्यं यथातिपरिमितिं वराय तुभ्यमहं संप्रददे
॥ तत्रायं यजमानमंत्रः ॥ यदित्वया पतितो न स्यत दश दोषविवर्जितः तुभ्यं कन्यां प्रदाम्यमि देवाग्निगुरुसन्निधौ ॥ वरमं
त्रः ॥ यदिकं न्यागुरोपेता सर्वलक्षणा संयुता तदहंप्रति गृहीष्यामि देवाग्निगुरुसन्निधौ ॥ राधजमानः वरस्यो
परितीरांजनं कुर्यात् ॥ अग्निर्ज्योतिरिति मंत्रेण ॥ रोचना क्षतैर्यजमानं पूजयेत् ॥ गुंजंति ब्रध्मरुषं चरंतं

प० ६०

४

परितस्थुषारोचंते रोचनादिवितरणिर्विश्वदर्शितोज्योतिष्कदसिसूर्यविश्वमामासिरोचनमगमयोर्मेलनं कृ
त्वा तां वूलदानं प्रतिदानं च ॥ वाग्दानकर्मणः सांगता सिध्यर्थ इदं द्रव्यं यथा परिमितं यथानामगोत्रेभ्यो ब्राह्मणे
भ्यो दातुमर्हत्सृजे ॥ ॐ हरिः श्रीतिमंत्रपाठः ॥ सेवकानां यथायोग्यं देयं ॥ इति वाग्दानविधिः ॥ अथ जूपस्थापनविधिः
॥ अथौगणपतिगौरीवस्त्रपूजनपुराणहवाचनं च कृत्वा ॥ कुम्भोत्तरे देवता रत्निते देवता पूजनं कारयेत् ॥ गर्तं कृ
त्वा पूजयेत् ॥ भूरसीतिमंत्रेण ॥ भूरसि भूमिरसि दितिरसि विश्वस्य धाया विश्वस्य भुवनस्य धात्रीं पृथिवीं यक्षपृथिवीं
इत्यं पृथिवीं माहि ॥ इति ॥ सद्रव्यपूंगीफलं दूर्वाक्षतं गर्तं क्षिप्वा तदुपरि संभस्थापनम् ॥ तदग्रे कलशं स्थापयेत्
॥ अग्निघ्नकलशमितिमंत्रेण कलशप्रतिष्ठां कृत्वा ॥ गणेशगौरीवस्त्रपूर्वकं मंत्रे पूजयेत् ॥ अनया यथा संपादि

श्रीरामः
४

तसामग्रावृते नानेन विवाहा गमूतयं मस्थाय न कुमराः गरोशगौरीवरराः सुप्रीताः वरदाः संतु ॥ जूपस्थाप
नेनादिश्राद्धं कारयेत् सांगतासंकल्पयेत् ॥ इति जूपस्थापनविधिः ॥ अथ तैलविधिः ॥ इष्टदेवनमस्कारं कारयित्वा
॥ आग्रामनसमये द्यौःशान्तिरिति पठेत् ॥ आचमनं कुशोपग्रहणं ॥ अजिघ्रकलशमिति मंत्रेण कलशप्रातिष्ठां कृत्वा गरोश
गौरीवररादहागंधं तु दहातिष्ठ ॥ ततः आचार्यस्वररां पादप्रक्षालनं तिलकं च संकल्पं पूर्वकं कृत्वा ततो न्यसंकल्पं कुर्यात्
अमुकगोत्रो अमुकशर्मा अमुकवेदे कशाखाध्यायी अमुककर्मो गत्वेन तैलाभंगकर्मराः निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं गरोशगौ
रीवरराणां पूजनमहं करिष्ये ॥ एषोऽर्थः इदं देवः पाद्यं इदमाचमनीयं इदं स्नानीयम् इदं पूजनमरोचनावतैः गरानां त्वार्थी
अते इममेति मंत्रैः पूजनं धूपदीपनैवेद्यं पुनराचमनं तांबूलं समर्पयामि वृतेनानेन पूजनेन गरोशगौरीवरराः सुप्रीताः

सुवर्दाभवंतु ॥ उत्तरेर्मणिनिर्विघ्नमसु आपुवृत्तारः दोमवृत्तारः सुभवृत्तारः कल्याणवृत्तारो भवन्तु ॥ तैलमानीय सर्वे
 षां स्पर्शनं करयित्वा हृत्वाभिः शिरसिः पादपर्यंतं सप्तवारं लापयित्वा ॥ कांडात्कांडात्सरोहंति पुरुषः पुरुषस्मरते पेव
 नो हृत्वा प्रतनुसहस्रेण शतेन च इति मंत्रेण ॥ ततः कुमारिकां पूजयित्वा तया पादतः शिरपर्यंतं स्पर्शनं विधेयं तस्यै
 दक्षिणां दत्त्वा तैलाभ्यंगो विधेयः ॥ ततो रक्षाबंधनम् ॥ त्वं पविष्टा सुषो नृथं पाहि सृणु ही गिरः रक्षातो वमुत
 त्मना यदा वध्रं दादाय राय शतेन धंशतानी काय सुमनस्पमानाः तन्म आवध्ना मिशत शरदा आयुष्मन् ज
 रदष्टिर्यथा सं ॥ दक्षिणा संकल्पः ॥ अस्पतैलाभ्यंगकर्मणः सांगता सिध्यर्थं यथापरिमितं द्रव्यं यथानाम गोत्रे
 भ्यो ब्राह्मणेभ्यो दातुं महमुत्सृजे ॥ सेवका नां च दद्यात् ॥ इति तैलाभ्यंगविधिः ॥ अथ मातृपूजाविधिः ॥ विवाहादिपू

वं गोधूलिका समये प्रथमकर्तारिनां कृत्वा मंडलमध्ये गोमयेनोपलेपनं ॥ अथासादनिका अप्रसूताया गोमयं
स्नानं करवत्तु मुशलं बुल्लिका इदं वस्तु निनिधाय ॥ धौः शान्तिरिति मंत्रं पठेत् ॥ सप्तवर्णांगी फलतंडुलानि अंचले गृहीत्वा यज
मानपत्नी पीठोपरिस्थापयित्वा आजिघ्रेत्यादि मंत्रैः क्लृप्तप्रतिष्ठा विधाय ॥ अद्यैरेत्यादि अमुकगोत्रस्यामुक् पुत्रस्य वि
वाहदिकर्मनिमित्तं गणेशगौरीवरदापूर्वकभावादीनां पूजनमहं करिष्ये ॥ गणानां त्वा ॥ श्रीश्चोते ॥ इममेवररो
तिमंत्रैः ॥ एषोऽर्घ्यः इदं वः पाद्यं इदमाचमनीयं इदं स्नानीयं पूजनं च धूपदीपनैवेद्यं पूनराचमनं तां वृत्तं दद्यात् ॥ कृ
तेनानेन पूजनेन गणेशगौरीवरदाः सुप्रीताः वरदाः संतु आयुः कर्तारः क्षेमकर्तारः शुभकर्तारः कल्याण
कर्तारो भवन्तु ॥ अथ षोडशगोमयपिंडिकाः कृत्वा ॥ अदितिर्धन्या तथ्या गौरी युवती रंभा च मेनका विश्वतापा

प० ६०
६

परंताच अनंता एषिवर्द्धिनी ॥ जीववत्सा तथा दुर्गा कौमारी रेवती तथानंदकी शुभ कर्ता चिच्छ्रुत गोमयमातरः ।
रताः गोमयमातरः पत्रावलोपरिस्थापयित्वा तासां पूजनं कुर्यात् ॥ श्लोः ॥ इदं वः पाद्यं इदं स्नानं यं पूजनं च
सिंदूरदत्तानि रोधनादत्तानि दूर्वाभिः ॥ जयंती मंगला काली भद्रकाली कपालिनी ॥ दुर्गा रमा शिवा धात्री स्वाहा स्व
धानमोस्तुते इति मंत्रेण धूपं दीपनैवेद्यं समर्पयामि पुनराचमनं समर्पयामि ततः क्षमापनं कृते नानेन पूजनेन षो
डश गोमयमातरः सुप्रीताः वरदाः सन्तु ॥ आपु कर्चः दोम कर्चः कल्याण कर्चः भवन्तु ॥ ततः वसोः द्वारा ॥ ॐ वसो पवि
त्रमशि शतधारं वसो पवित्रमसि सहस्रधारं देवस्त्वा सविता पुता तु वसोः पवित्रे राशतधारे राशु भवा काम
धुतः ॥ १ ॥ मातरा मुपरिभ्रामयत धृतं ॥ ततः कलशे कृते राधापं सं वं सं भं मे हरं बुद्धि वस्त्रं च पूजयेत् ॥ मत्स्य कू

रामः
६

म्रीजिलोकीचदुर्दृशगोदकीतथाभाकरीतुंडकीचैवसप्तैताजलमातरः इहागधंतुइहतिष्ठंतुकोमारीधनधान्याचर्म
गलापिगलाजलोपश्लिनेपतानिनामानि सप्तैतेस्तंभमातरः इहागधंतुइहतिष्ठंतु॥ ततः कोथीपूजा॥ कोमारीध
नदानंदानसोदासुभगाभगाजयंती कीरदाताः अष्टौमंगलमातरः इहागधंतुइहतिष्ठंतु॥ अमुकगोत्राअमुक
नामधेयाअमुककर्मागत्वेनकोथीपूजनमहंकरिष्येरोचनाक्षतैः पूजनंच॥ न स्पतेवीडंवगोहिभूयास्मत्सखाप्रतरणसुवीरः
गोभिः सक्वोसिवीडयचावस्थातातेप्रयंतुजेत्वानि॥१॥ कृतेनानेनपूजनेनकोथीदेवताः सुप्रीताः वरदा भवंतु॥ अ
थदेवतापितृणांनिर्मंत्रणम्॥ अग्निदेवतादित्यादेवतामरुतोदेवताविश्वेदेवादेवतावृहस्पतिर्देवतेन्द्रो
देवतावरुणोदेवताइहागधंतुइहतिष्ठंतु॥ अमुकनामइहागधइहातिष्ठ एवंयाथात्यर्थंतेयेषांपितृणां

प० ६०
७

स्मराम्यथातेषांतेषांनिमंत्रांविधा^यपूगीफलद्रव्यंपत्रावलीसहितषोडशगोमयमातरमध्येस्थापयित्वाततः॥
चाकीपूजा॥ रोचनाक्षतैः॥ तत्रायंमंत्रः॥ तीव्रासाधोवा^नकुरावतेवृषपाणायोस्वरयोभिः सहवाजयंतः अक्वामत
ः प्रपदेरमित्रान्किरांतिशत्रून्राव्ययंतः रथवाहनध्वं हवामहे॥ ततः पाषारापूजा॥ अहिल्यापार्वतीचैवलोपा
मुद्रासरस्वती॥ तारामंदोदरीचैवरंभानृत्यगुणान्वितामंगलेतुप्रपूज्यतेसप्तपाषाराभातरः॥ तासांमातुरांचतु
र्ध्वतस्वनान्मारोचनाक्षतैः प्रपूज्यतेतत्रायंमंत्रः॥ अस्मतीरीषतेसर्धंभवध्वमुनिष्टप्रतरतासरवायः अत्राजहिं
मोशिवायअशशिराचयमुतेरेमाभिजात्याएषोर्ध्वः इदंनः पाद्यंइदंस्नानीयंरोचनाक्षताभ्यांसंपूज्यतेवेद्यंदद्या
त्तद्युतगुणभ्यांतन्मुखंप्राश्यतदासर्वाभिः मिलित्वाचीकसकार्यतासांआशिषंदद्यात्तत्रायंमंत्रः॥ पुत्रवतीर्द

सी० राम
७

क्षिरातद्रंद्रस्याधिपत्तेप्रजामेधापुत्रवतीदक्षिरातद्रतरोहीतिमिवास्तिद्रंद्रस्याधिपतिकरोतिनाष्टानाथंरक्षसा
 महस्यैप्रजामेधारतिप्रजामेवपश्यन्मंधतेतथेहतुत्रीपशुमानववति॥१॥सांगतासंकल्पःअस्यकर्मराःसांगतासि
 ध्यर्थंरदंद्रव्यंयथापरिमितंतुभ्यमहंसंप्रदे॥ताःसर्वास्तातादायगृहांतर्गछेयुः॥तत्रगत्वायदस्वमध्येपूज
 नंकुर्वतुतद्यथा॥कीर्तिलक्ष्मीर्धृतिलक्ष्मीर्धृतिर्मेधाबुद्धिःश्रद्धाक्रियामतिःवृद्धिर्लज्जावयुःशान्तिस्तुष्टिःकांति
 श्रमातरः॥एतावत्स्वमातरःइहागच्छंतुइहतिष्ठंतु॥रसोऽर्घःइदं वःपाद्यंइदंस्नानीयंरौक्षतेःपूजनंअनेनपूजने
 नाभ्यंतरवस्वमातरःसुप्रीताःवरदाःसंतुआयुःकर्म्यःशुभकर्म्यःक्षेमकर्म्यःकल्याणकर्म्यःभवंतु॥ततःसांगतासंकल्प
 यत॥एवंतत्रैवद्वारमातृणांपूजनम्॥नंदेनंदिनिवाशिष्टेवसुदेवेवभागविजयेवविजयेचैवसप्तैताद्वारमातरः॥

चना

प० ६०
८

पुनर्वामभागो द्वारमातरंगकामी नीचशिवादेवी तारिणी चतुर्था शिवा पिंहाला चरिदा च सप्तैता द्वारमातरः
ततः संकल्पं द्वारमातरां पूजनमहं करिष्ये ॥ एषोऽर्थः इदं च पाद्यं स्नानीयं पूजनरोचनाक्षताभ्यां तैवेद्यं घृतगु
डततः वसो धारां वसो पवित्रमसीति अस्पृक्षारमातरां पूजनकर्मणः सांगता सिध्यर्थं यद्व्ययथापरिमितं तुभ्य
महं संप्रदहे ॥ ततः आसिषंदत्वा यथा विहरेत् ॥ इति मातृपूजनविधिः ॥ द्वारदेशे गणेशगौरीवरुणपूर्वोक्तमंत्रैः
पूजयेत्ततः सांगता संकल्पयेत्सेवकानां च दद्यात् ॥ इति द्वाराचारविधिः ॥ अथ दुर्गाय सोपवीतं ॥ स्वस्ति न इति
स्वस्त्यनंततः आजिघ्रेति कलशस्थापनमभिरसीति भूमिपूजनमभानस्तोत्रेति ब्राह्मणस्पृष्टादप्रक्षालनमतिस्त
वं च अथ हेत्यादिभ्युभ पूराय फलप्राप्तिकामो हं पारिगृह्णतां गभूतेऽस्मि न्यजोपवीतकर्मणि त्वामहं व्रुणो

श्रीराम
८

ब्रह्मेस्मीति प्रतिवचनं ॥ ब्रह्मेन दीक्षामाप्नोति दक्षिराणंदक्षिराण्यद्वा माप्नोति अथ यः सत्यमाप्नोति ॥ ततः आचम
नं कुशोदयग्रहरां अथ शुभपुराणफलप्राप्तिकामो हं विवाहं गृह्यते ॥ स्निग्धयज्ञोपवीतकर्म शिरो गरो शगौरी वरुणा
पूजनमहं करिष्ये एषोऽर्घ्यः इदं पादं इदं स्नानीयं पूजनं च रोचनाक्षतैः धूपदीपनैवेद्यतांबूलं समर्पयामि कृतेनाने
न पूजनेन गरो शगौरी वरुणाः सुप्रीताः वरदा भवन्तु ॥ ततो यजमानेन आचमनं कुशोदयग्रहरां कारयित्वा वरस्पृ
क्षप्रणालनं कृत्वा संकल्पं कुर्यात् ॥ अथ हेत्यादि शुभपुराणफलप्राप्तिकामः अमुकगोत्र अमुकनाम शर्मा अमुकश
गोत्रं अमुकशर्माणां वरं एतानि रोचनाक्षतपूंगीफलद्रव्यवस्त्रयज्ञोपवीतानि अग्निमिक्षरोक्त्वा दानार्थं वराय तु
भ्यमहं संप्रददे ॥ ततो वरः यज्ञोपवीतं परिदधाति दक्षिरां बाहुमुद्धृत्य वामस्कंधे यज्ञोपवीतं निवेशयति ॥ यज्ञोपवी

री

तमिति परमेष्ठिः ऋषिः लिंगोक्ता देवता त्रिष्टुप्छंदः यज्ञोपवीत परिधाने विनियोगः ॥ यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्य
 त्सहजं पुरस्तात् प्रायुष्यमुग्रं प्रतिमुंच शुभ्रं यज्ञोपवीतं वलमस्तु तेजः ॥ विराचम्य वरस्यो परिआर्तिकं अग्निर्ज्योतिरिति मंत्रे
 रा उभयोर्बाहुमेलनं तांबूलदानं प्रतिदानं अस्पर्शमर्शः सांगता सिध्यर्थं द्रव्यं यथापरिमितं ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे-आ
 चार्याय दक्षिणां दद्यात् श्रीवर्चस्य रिति मंत्रपाठः ॥ सेवकानां यथायोगं देयम् ॥ इति दुर्गायज्ञोपवीतविधिः ॥ अथ भूषणवि
 धिर्लिख्यते ॥ प्रथमतो आभुः शिश्नोत्ततः स्वस्ति न इंदो वृद्ध श्रव इत्यारभ्य द्यौः शान्तिरिति पठनं ॥ ततो आचमनं कृत्वा भूरसी
 ति भूमिपूजनं मानसोक्ते ॥ आजिघ्रेति क्लेशप्रतिष्ठा ॥ आद्ये हेत्यादिकौशवासनिमित्तकं गणेशगौरीवरणानां पूजनं महं करिष्ये
 ॥ एषोऽर्घ्यः इदं वः पाद्यं इदं स्नानीयं पूजनं गरणानां त्वेति गणेशं श्रीं श्रुतेति गौरी इमं मेति वरं रामं धूपं दीपं नैवेद्यं पुनराचम

श्री रामः
८

प०६० नंतां वृत्तं समर्पयामि वृत्ते नानेन पूजनेन गारोशगौरीवररुगाः सुश्रीताः वरदाः संतु ॥ ततो रक्षामंत्रं ॥ त्वं पविष्टदा सुषो नृ
 १० ॐ पाहि शृणु ही गिरः रक्षा तो कमुत त्मना पदा वधूं दा द्वाय राग हिराप ॐ स ते नी काय सुभन स्पमानाः तन्म अवध्ना मि शत शरदा यु
 श्माय जरदृष्टि र्यथा सम्पदा ॥ दिश्रु रा दी गिरः रक्षा तो कमुत त्मना रक्षा सूत्रं तथैवाभरणं वासं च क्रौशे य कं अंज ल्या प्रलद व्यं रत्न सहित रव
 र्ज रपंचायनं सिंदूरं सिरसा ददाति शुभ गामं वैः परिक्रामति ॥ वागरथः मिव संयुक्तो इति नेन मंजरेण अंज ल्या दानं कार्यं ततः सां ग
 ता संकल्पयेत् ॥ सेवकानां च दद्यात् ॥ इति भूषण विधिः ॥ सीमंते च विवाहे च चतुर्थी सह भोजने ॥ ब्रते दाने मखे प्रादे
 पत्नी तिष्ठति दक्षिणे ॥ द्विराग मेव सिंदूरं शयने चिति रोहरो सर्वत्र दक्षिणे पत्नी चतुर्थे ते सुवामतः ॥ २॥ इति वाग्दानादि
 भूषणपर्यंत विधि समाप्तः ॥ सं० १६०२ ॥ माघ शुक्ल एकादश्यां ॥ इदं पुस्तकं विद्याधर दीक्षित पठूनाथं ॥ श्रीराम श्रीराम ०

दक्षिणातद्वत्पुत्रोपपत्तये प्रज्जमेधापुत्रवती दक्षिणातद्वत्पुत्रोपपत्तये इति निमित्तं इदं समाधिपतिं करोति नाष्टा तात्पर्यं पुत्रवती
दक्षिणातद्वत्पुत्रोपपत्तये इति निमित्तं इदं समाधिपतिं करोति नाष्टा